

**URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE
ODDZIAŁ W CHELMIE**

OPRACOWANIA SYGNALNE

Lublin, listopad 2016 r.

Kontakt: SekretariatUSLUB@stat.gov.pl
Internet: <http://www.lublin.stat.gov.pl/>

Tel. 81 533 20 51, fax 81 533 27 61

**Badanie obrotu towarów i usług na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej
na terenie województwa lubelskiego w 2015 roku**

Niniejsze opracowanie prezentuje dane dotyczące obrotu towarów i usług na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie województwa lubelskiego w 2015 roku, uzyskane na podstawie wyników badań GUS¹. Badaniem podróży cudzoziemców (nierezydentów) do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej zostały objęte dwa drogowe przejścia graniczne na terenie województwa lubelskiego, tj. z Ukrainą w Dorohusku i z Białorusią w Terespolu. Ankietyzacją byli objęci respondenci poruszający się zarówno samochodami osobowymi jak i autokarami. Wywiady były przeprowadzane zarówno przez ankierów Urzędu Statystycznego, jak również osoby ankietowane samodzielnie wypełniały ankiety. W celu lepszego zrozumienia pytań w ankiecie była ona przetłumaczona na język kraju graniczącego z Polską i na języki najczęściej używane przez przekraczających dane przejście graniczne. Ankiety były anonimowe, a dane do nich podawane dobrowolnie. Badanie dostarcza informacji odnośnie wysokości i struktury wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce. Tak jak w poprzednich latach badane były: czas pobytu za granicą, główny cel wizyty, odległość zamieszkania od granicy oraz odległość dokonywania zakupów. W ankiecie znalazły się również pytania skierowane do cudzoziemców o sposób przekroczenia granicy, czy odbywało się to w ramach małego ruchu granicznego, czy posiadali wizę zakupową. Do ankiety w 2015 roku dodano nowe pytanie do respondenta czy posiada on polskie pochodzenie.

W 2015 r. badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach przeprowadzane było w gospodarstwach domowych. Ankietyzacją objęci byli członkowie gospodarstwa, którzy uczestniczyli w wyjazdach krajowych i zagranicznych. Badanie dostarcza informacji na temat wysokości i struktury poniesionych wydatków, celu wyjazdu, sposobu przekraczania granicy oraz odległości miejsca dokonania zakupów i miejsca zamieszkania od przejścia granicznego.

¹ „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” oraz „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach”

Wschodnia granica państwa polskiego, z wyjątkiem odcinka z Litwą, jest równocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej. Na terenie województwa lubelskiego w 2015 roku znajdowały się:

- cztery drogowe przejścia graniczne z Ukrainą: Dorohusk, Hrebenne, Zosin i Dołhobyczów oraz 2 kolejowe przejścia graniczne: Dorohusk i Hrubieszów
- trzy drogowe przejścia graniczne z Białorusią: Kukuryki, Terespol i Sławatycze oraz jedno kolejowe przejście graniczne w Terespolu.

W badanym roku, oprócz przejść drogowych i kolejowych położonych na terenie województwa lubelskiego odbywał się również osobowy ruch graniczny na przejściu lotniczym – Świdnik.

W 2015 roku według Komendy Głównej Straży Granicznej zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa lubelskiego przekroczyło 14,0 mln osób (więcej niż przed rokiem o 12,0%), z tego:

- 12,4 mln cudzoziemców (13,8% więcej niż w 2014 roku)
- 1,6 mln Polaków (6,7% więcej niż w 2014 roku)

Najwięcej osób przekraczających wschodnią granicę państwa w województwie lubelskim odnotowano na przejściu z Ukrainą, następnie na przejściu z Białorusią, co stanowi odpowiednio: 71,6% i 27,0% ogółu przekroczeń. Na przejściu lotniczym – Świdnik przekraczający stanowili 1,4% ogółu przekroczeń i zdecydowanie więcej podróżowało obywateli polskich niż cudzoziemców. Przejścia graniczne na granicy polsko – białoruskiej i polsko – ukraińskiej w zdecydowanej większości przekraczali cudzoziemcy. Na granicy z Białorusią podróżujących cudzoziemców było 85,2%, a na granicy z Ukrainą 91,6% w ogólnej liczby osób przekraczających daną granicę.

Tabela 1.

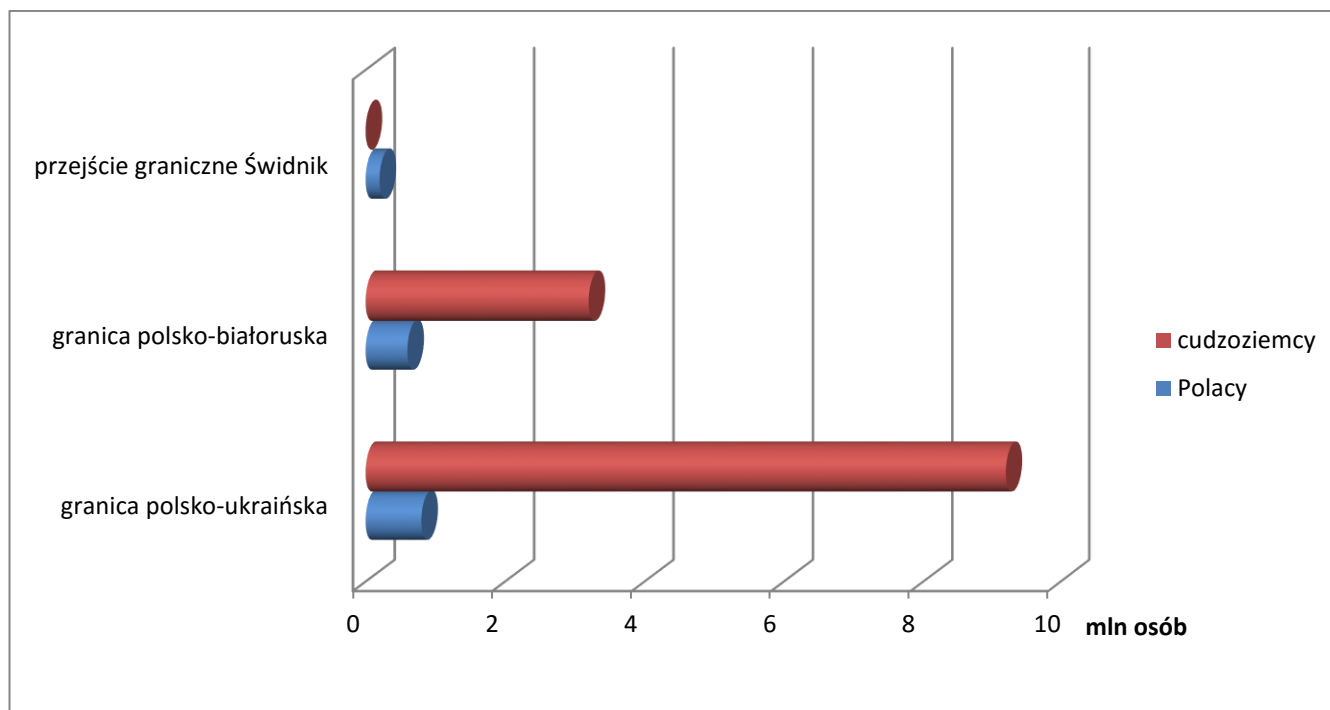
Osobowy ruch graniczny w województwie lubelskim w 2014 i 2015 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE		Przekraczający granicę państwa w województwie lubelskim				
		ogółem	obywatele polscy		cudzoziemcy	
			w kierunku			
			z Polski	do Polski	do Polski	z Polski
Ogółem	2014	12481681	780185	768445	5440884	5492167
	2015	13950082	780990	787274	6207429	6174389
Granica polsko – białoruska	2014	4219266	302555	290417	1778906	1847388
	2015	3762589	280423	276316	1585515	1620335
Granica polsko – ukraińska	2014	8136579	420529	422537	3655310	3638203

	2015	9995162	413818	425314	4611751	4544279
Przejście lotnicze – Świdnik	2014	125836	57101	55491	6668	6576
	2015	192331	86749	85644	10163	9775

Wykres 1.

Liczba osób przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie województwa lubelskiego w 2015 roku

Wydatki cudzoziemców w Polsce

Szacunkowa wartość towarów i usług zakupionych w Polsce przez cudzoziemców wyjeżdżających przez przejścia graniczne na Lubelszczyźnie w 2015 roku wyniosła 4056,7 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego ich wartość wzrosła o 68,1 mln zł, tj. o 1,7%.

Z analizy struktury wydatków poniesionych w poszczególnych kwartałach 2015 roku wynika, że cudzoziemcy w Polsce w przeważającej większości kupowali różnego rodzaju towary. W każdym kwartale udział tego rodzaju wydatków utrzymywał się na porównywalnym poziomie, tylko w III kwartale – nieco niższym. W okresie letnim mniejsze wydatki przeznaczano na zakup artykułów żywnościowych i nieżywnościowych, natomiast większe na pozostałe zakupy (w tym: zdrowotne, religijne, edukacyjne, tranzyt).

Tabela.2.

Struktura wydatków poniesionych przez nierezydentów w Polsce według asortymentu w poszczególnych kwartałach 2015 roku

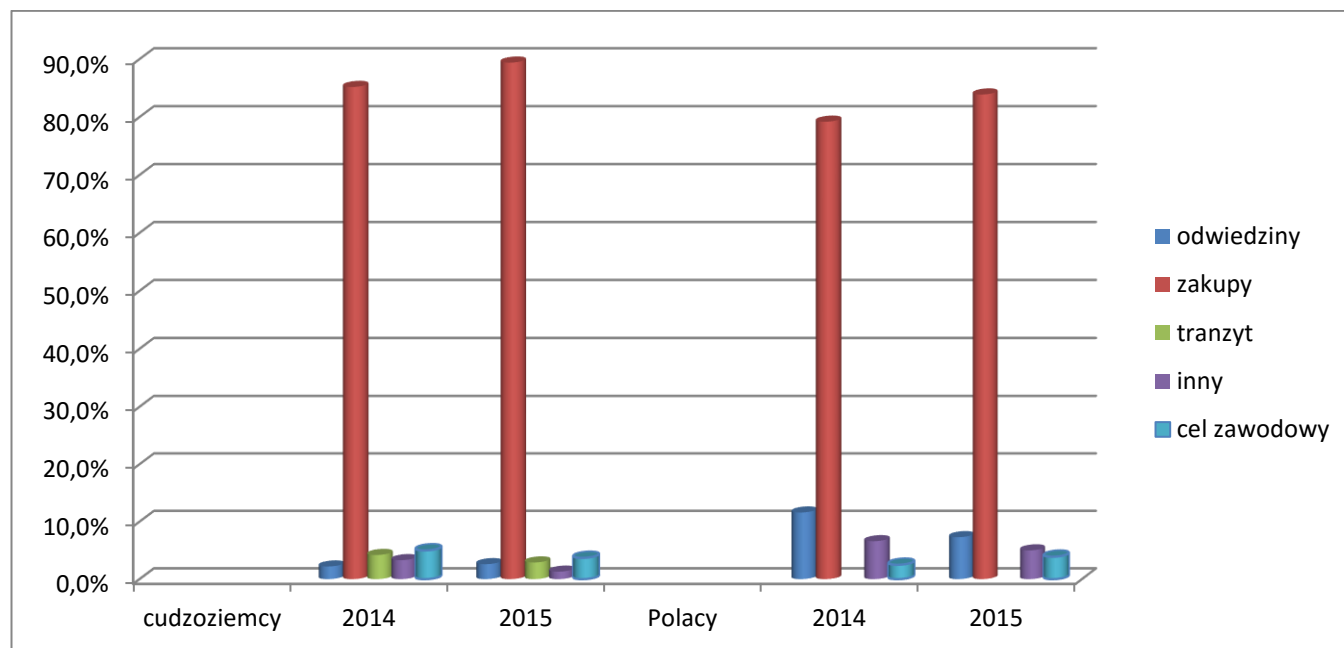
Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	Zakupy towarów (łącznie z towarami do odsprzedań)			Pozostałe
		razem	w tym		
			żywności i napojów bezalkoholowych	nieżywnościowych	
w odsetkach					
Województwo lubelskie					
I kwartał	100,0	97,2	11,4	85,5	2,8
I kwartał	100,0	97,5	12,9	84,4	2,5
III kwartał	100,0	91,7	10,9	80,6	8,3
IV kwartał	100,0	97,7	13,2	84,4	2,3

Cel wizyty Polaków i cudzoziemców

W województwie lubelskim najczęstszym celem przyjazdu cudzoziemców do Polski w IV kwartale 2015 roku było dokonanie zakupów 89,4%, następnie praca 3,7% i tranzyt 2,9%. W przypadku Polaków, dominującym celem wyjazdu za granicę było również dokonanie zakupów 83,9%, następnie odwiedzin u krewnych lub znajomych 7,3% i praca 3,9%. Rozpatrując cel wizyty Polaków i cudzoziemców występowało pewne zróżnicowanie w strukturze. Polacy zdecydowanie częściej przekraczali granicę w celu odwiedzin i wypoczynku, niż cudzoziemcy. Natomiast dla cudzoziemców praca obok zakupów była jednym z dwóch głównych celów wizyty. Z analizy struktury wyjazdów w badanym kwartale, których celem był tranzyt, wynika że odbywał się on tylko w jednym kierunku, dotyczył cudzoziemców opuszczających Polskę i był mniejszy w porównaniu do IV kwartału poprzedniego roku. Porównując przyjazdy cudzoziemców do Polski w celu zawodowym w IV kwartale 2015 roku i IV kwartału 2014 roku było ich mniej o 1,3 punktu procentowego, a w celu prywatnym odnotowano wzrost o 1,3 punktu procentowego. Odwrotną tendencję stwierdzono w przypadku Polaków powracających z zagranicy. Wyjazdy w celu zawodowym w IV kwartale 2015 roku w porównaniu do IV kwartału 2014 roku wzrosły i odpowiednio zmalały o 1,4 punktu procentowego w odniesieniu do analogicznego okresu 2014 r.

Wykres 2.

Struktura rezydentów i nierezydentów według celu wizyty w IV kwartale 2014 i 2015 roku

Odległość miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów od przejścia granicznego

W województwie lubelskim w IV kwartale 2015 roku zaobserwować można, że zarówno Polacy, jak i cudzoziemcy mieszkający w strefie przygranicznej do 30 km znacznie częściej podróżowali, niż ci zamieszkali poza tą strefą.

Tabela 3.

Struktura Polaków powracających z zagranicy oraz cudzoziemców opuszczających Polskę według odległości miejsca zamieszkania od przejścia granicznego w województwie lubelskim w IV kw. 2015 roku

Wyszczególnienie	Odległości miejsca zamieszkania od przejścia granicznego						
	razem	0-50 km	z tego		51-100 km	powyżej 100 km	
			0-30 km	31-50 km			
w odsetkach							
Polacy	2014	100,0	69,6	39,8	29,8	14,1	16,3
	2015	100,0	69,2	44,4	24,8	14,5	16,3
Cudzoziemcy	2014	100,0	69,3	47,4	21,9	16,1	14,6
	2015	100,0	61,7	45,3	16,4	22,0	16,3

Jeżeli chodzi o strukturę Polaków i cudzoziemców według odległości miejsca dokonania zakupów od przejścia granicznego – najczęściej zakupów dokonywanych jest w odległości do 50 km od granicy, w tym zdecydowana większość realizowana jest przez Polaków w pasie przygranicznym do 30 km od granicy. Porównując odległości jakie pokonują Polacy i cudzoziemcy dokonujący zakupów za granicą cudzoziemcy częściej wyjeżdżają na dłuższe trasy niż Polacy.

Tabela 4.

Struktura Polaków powracających z zagranicy oraz cudzoziemców opuszczających Polskę według odległości miejsca dokonania zakupów od przejścia granicznego w województwie lubelskim w IV kw. 2015 roku

Wyszczególnienie	Odległości miejsca dokonania zakupów od przejścia zamieszkania						
	razem	0-50 km	z tego		51-100 km	powyżej 100 km	
			0-30 km	31-50 km			
w odsetkach							
Polacy	2014	100,0	83,7	82,4	1,3	2,8	13,5
	2015	100,0	85,0	80,2	4,7	3,8	11,3
Cudzoziemcy	2014	100,0	74,0	40,4	33,6	13,7	12,4
	2015	100,0	80,7	63,1	17,6	10,5	8,9

Mały ruch graniczny

W celu ułatwienia ruchu przygranicznego na granicy polsko – ukraińskiej została zawarta *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego*. Umowa z Ukrainą weszła w życie 1 lipca 2009 r.². Mieszkańcy strefy przygranicznej (do 30 km od granicy), którzy zamieszkują ten obszar od co najmniej trzech lat mogą wielokrotnie przekraczać granicę na podstawie stosownych zezwoleń. Mały Ruch Graniczny (MRG) znacznie ułatwia regularne przekraczanie zewnętrznej granicy lądowej przez osoby zamieszkujące tę strefę ze względów społecznych, kulturalnych, rodzinnych czy ekonomicznych. Na terenie województwa lubelskiego przekraczanie granicy zewnętrznej Unii Europejskiej w ramach małego ruchu granicznego odbywa się tylko na granicy polsko-ukraińskiej.

² Ustawa z dnia 6 marca 2009 roku o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (Dz. U. nr 66, poz. 555 z dnia 4 maja 2009 roku).

Wydatki poniesione przez cudzoziemców w Polsce w ramach MRG w 2015 r. wyniosły ogółem 1020,7 mln zł i były o 23,7% większe w porównaniu do 2014 roku. Analizując wydatki poniesione w poszczególnych kwartałach badanego roku również widoczny jest ich wzrost.

Tabela 5.

Wartość wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce w ramach MRG według kwartałów

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem w mln zł	
	2014	2015
Województwo lubelskie		
I kwartał	138,5	174,0
II kwartał	163,7	219,5
III kwartał	279,6	291,5
IV kwartał	243,4	335,7

Z ogólnej wartości wydatków poniesionych w IV kwartale 2015 roku aż 99,5% stanowią wydatki poniesione na zakup towarów, a z tego 83,4% to towary nieżywnościowe.

Tabela 6.

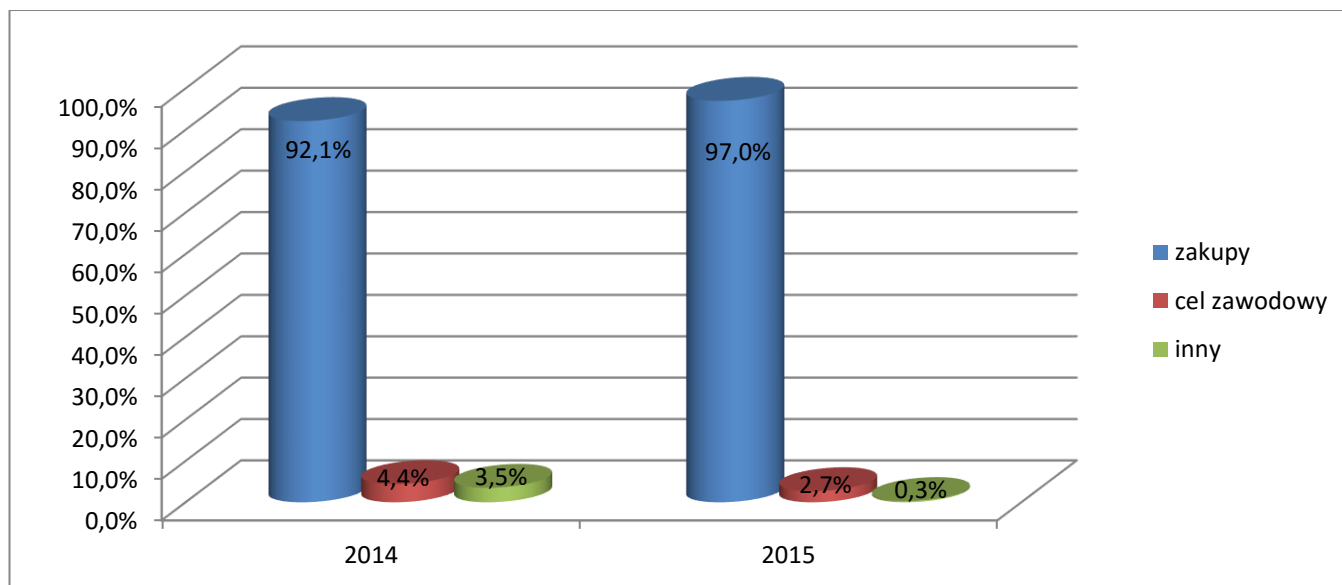
Struktura wydatków poniesionych przez nierezydentów w Polsce w ramach MRG w IV kw. 2014 i 2015 roku

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	Zakupy towarów (łącznie z towarami do odsprzedaży)			Inne
		razem	w tym		
			żywności i napojów bezalkoholowych	nieżywnościowych	
w odsetkach					
Województwo lubelskie ogółem					
2015	100,0	99,5	16,1	83,4	0,5
2014	100,0	98,6	26,0	72,6	1,4

W województwie lubelskim najczęstszym celem przyjazdu cudzoziemców do Polski w ramach MRG na przykładzie IV kwartału 2015 roku było dokonanie zakupów 97,0%, następnie praca 2,7%. Porównując cele przyjazdu w poszczególnych latach można stwierdzić, że w 2015 r. cudzoziemcy przekraczali granicę w celu dokonania zakupów częściej niż rok wcześniej natomiast w celach zawodowych rzadziej.

Wykres 3.

Struktura nierezydentów opuszczających Polskę według celu wizyty w ramach MRG w IV kwartale 2014 i 2015 roku

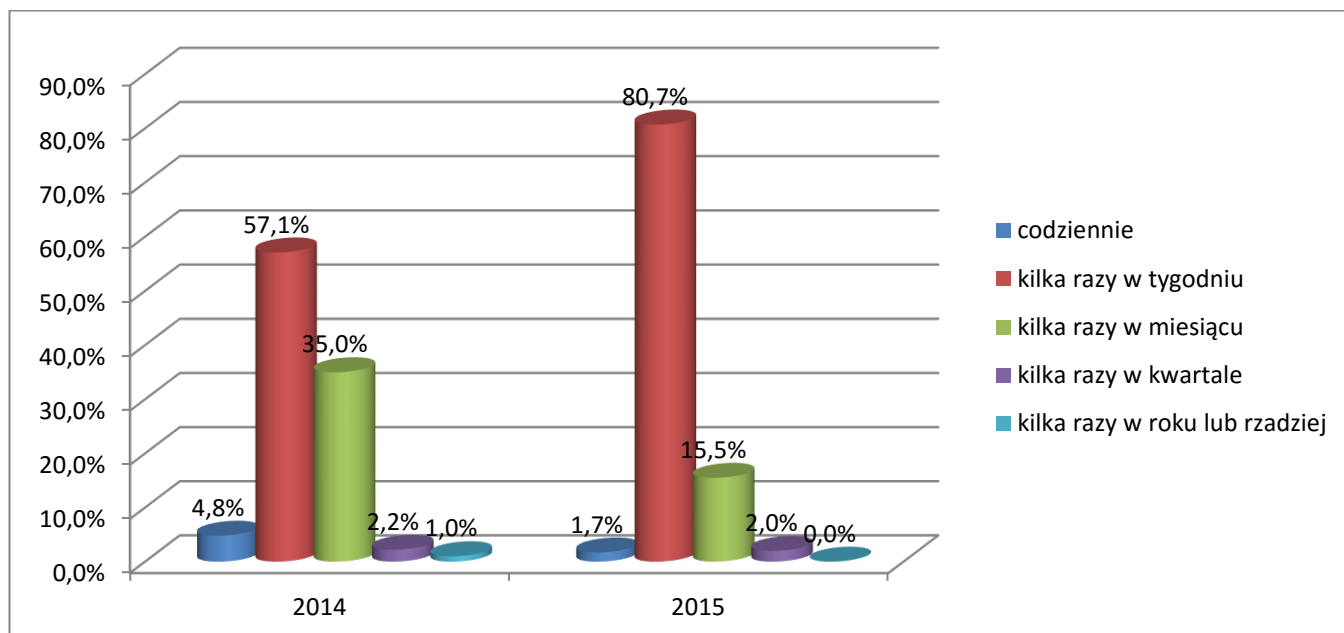

Rozpatrując częstotliwość przekraczania granicy w ramach MRG na przykładzie IV kwartału 2015 roku zauważyć należy, że najwięcej cudzoziemców podróżowało kilka razy w tygodniu (80,7%), następnie kilka razy w miesiącu (15,5%), a tylko nieznaczny odsetek przekraczało granicę codziennie (1,7%). Z posiadanych danych wynika, że w odniesieniu do IV kwartału 2015 roku w porównaniu do IV kwartału 2014 roku wskaźnik częstotliwości przekroczeń kilka razy w tygodniu wzrósł, a kilka razy w miesiącu – zmalał.

Wykres 4.

Struktura nierezydentów opuszczających Polskę według częstotliwości przekraczania granicy w ramach MRG w IV kwartale 2014 i 2015 roku

Podsumowanie

W oparciu o przedstawione wyniki badania obrotu towarów i usług na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej w województwie lubelskim można dojść do wniosku, że zjawiska związane z ruchem granicznym przyczyniają się do rozwoju społeczno – gospodarczego obszarów transgranicznych. Największe znaczenie tych zjawisk zaobserwować można na obszarach położonych w pasie do 50 km od granicy państwa. Świadczy o tym wysoki odsetek osób przekraczających granicę oraz wartość poniesionych wydatków. Zaznaczyć należy, że wartość wydatków ogółem poniesionych przez cudzoziemców oraz wartość wydatków w ramach MRG wzrosła w stosunku do roku poprzedniego.

W przypadku Polaków przekraczających granicę możemy mówić o spadku ich liczby, co może być spowodowane wprowadzeniem limitów na przewożone towary, które regulowane są Kodeksem Celnym oraz ustawami o podatku od towarów i usług i podatku akcyzowym. Wyniki badania wskazują, że głównym celem Polaków wyjeżdżających za granicę i cudzoziemców podróżujących do Polski było dokonanie zakupów.

Opracowanie:
 Mariola Spiczyńska – Urząd Statystyczny w Lublinie Oddział w Chełmie.

Źródło:

Dane Komendy Głównej Straży Granicznej

Tablice wynikowe „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” oraz „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej” za I, II, III i IV kwartał 2014 r. i 2015 r.